

8-9 ТРАВНЯ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ТА ПРИМИРЕННЯ

МАРІЯ ЛАСІЙ

*вчителька історії Української недільної школи
при товаристві "Українсько-Грецька Думка"*

Друга світова війна для України розпочалася 1-го вересня 1939 р. із німецьким вторгненням в Польщу. Від 110-ти до 120-ти тисяч українців у лавах Війська Польського розпочали Світову війну проти нацизму. 8-ім тисяч з них загинули протягом першого місяця цієї війни. Між 12-им та 22-им вересня Львів пережив подвійну облогу: із заходу - нацистськими військами, зі сходу - радянськими.

СРСР вступив у Другу світову війну 17-го вересня 1939 р. на боці нацистської Німеччини. Цього для Червона Армія перейшла тодішній радян-

сько-польський кордон на допомогу німецькій армії та окупувала Західну Україну та Західну Білорусію. Протягом двох років Москва була союзницею Берліна, що у 1940 р. ледь не призвело до війни Великої Британії та Франції проти СРСР.

Нацистсько-комуністичний союз було зруйновано 22-го червня 1941 р. із німецьким вторгненням в СРСР. Протягом року німецько-радянської війни Україна була окупована військами Третього Рейху. Вигнання нацистів розпочалося восени 1943 р. і завершилося наприкінці 1944 р. (28-го жовтня). Український напрям був головним на

Східному фронті: тут діяло від 50-ти до 70% всіх дивізій Вермахту і половина всіх радянських сил. Нацистський окупаційний режим в Україні був одним з найжорстокіших в Європі.

Безпосередньо своїми руками або із залученням “добровільних помічників” з числа місцевого населення, нацисти знищили 1,5 млн. українських євреїв та 20-ть тисяч ромів.

Після перемоги над нацистською Німеччиною 8-го травня 1945 р. СРСР вступив у війну проти Японії. Беззастережна капітуляція Японії 2-го вересня 1945 р. означала завершення Другої світової війни, але окремі військові конфлікти, народжені нею, точилися ще декілька років. Організований спротив радянській владі в Західній Україні тривав до 1954 р., а окремі сутички до 1960 р.

Україна зробила значний внесок у перемогу над нацизмом та союзниками Німеччини. Понад 2,5 млн. українців були нагороджені радянськими та західними орденами та медалями, понад 2 тисячі - стали Героями Радянського Союзу, з них 32 – двічі, а найкращий ас союзної авіації Іван Кожедуб – тричі.

Для України Друга світова війна – це національна трагедія, під час якої українці, позбавлені власної державності, змушені були воювати за чужі інтереси. За Україну воювали дві тоталітарні системи, які однаково не рахувалися з ціною людського життя (досить поширена сумнозвісна фраза маршала СРСР Г. Жукова “бабы еще нарожают”) та її національними інтересами.

Україна зазнала надзвичайних втрат внаслідок цієї війни. Під час бойових дій та в полоні загинули 3-4 млн. військових, підпільників і цивільних, 4-5 млн. загинули через окупаційний терор та голод в тилу. До 5-ти млн. людей були евакуйовані або примусово вивезені до Росії та Німеччини, частина з яких не повернулася. Загалом, неповоротні втрати українського народу (українців та інших національностей) становили близько 8-10 млн. осіб.

Друга світова війна є свідченням прояву патріотизму, великих чеснот воїнів – українців, що боролися проти нацизму. Спільно з іншими народами СРСР українці зуміли відстояти свою Батьківщину.

Окремої уваги заслуговує роль жінки у війні. Вона - дружина, мати, медсестра – рятівниця, воїн, підпільник, військовополонена, оstarбайтер, свідок Голокосту і т.д.

На фронтах жінки оволоділи всіма воєнними спеціальностями: в авіації і на фронті, в піхоті і кавалерії, зв'язку і медицині. Жінок масово використовували для праці в тилу, на військових підприємствах, сільськогосподарських роботах, будівництві протитанкових ровів, окопів і бліндажів. Десятки тисяч українських жінок були примусово вивезені до Німеччини на виснажливі роботи.

Говорячи сьогодні про феномен жінки у війні, не можна не згадати про участь наших співвітчизниць у протистоянні сучасній збройній агресії Росії проти України, як військових так і медиків,

*Творчий пошук, фахова досконалість, любов до свого предмету й дітей, вимогливість до них і до себе – основні засади вчителя історії української недільної школи при Товаристві «Українсько - Грецька Думка» – **Марії Ласій**.*

Пані Марія - випускниця Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, вчителька історії та правознавства, інспектор Борщівського районного відділу освіти Тернопільської області 1980 - 90-их років. Учні п. Марії, у ті далекі часи – переможці районних, призери обласних, учасники всеукраїнських Олімпіад з історії. На даний час живе та працює в Греції.

Своїм ставленням до роботи, творчим використанням виховних можливостей уроків історії прищеплює своїм учням патріотизм, формує національну свідомість, самостійне мислення, прилучає школярів до загальнолюдських цінностей, ідеалів гуманізму, демократії.

волонтерів. Особливо вражаючим є патріотизм, любов до Батьківщини, нежіночої стійкості, незламності, мужності і героїзму Надії Савченко – нашої льотчиці – героя, яка була захоплена терористами і насильно вивезена до Росії.

Окремо хочу зупинитися на трагедії кримсько-татарського народу, спричиненої сталінським тоталітарним режимом.

Ще не до кінця очистивши територію України і Білорусії від нацистів, Сталін ініціює прийняття постанови ДКО “Про кримських татар”. Радянська влада звинуватила у зраді весь народ, а саме: «в підготовці до насильницького відокремлення Криму від Радянського Союзу за допомогою німецьких збройних сил», хоча близько 50-ти тисяч кримських татар на момент депортації перебували у лавах Червоної армії і героїчно билися на фронтах Великої Вітчизняної війни Радянського Союзу. Згідно вищезгаданої постанови кримські татари підлягали депортації зі своїх одвічних земель в Узбекську РСР. Це сталося 18-го травня 1944 р. На те, щоб зібратися в дорогу, відводили 5 хвилин. Таким чином, за свідченням Лаврентія Берії, 4-го липня 1944 р. НКВС СРСР завершив виселення “спецпереселенців” з Криму – всього 183.155 осіб татар, 12.422 – болгар, 15.040 – греків.

Чому день 8-го травня прийнято називати Днем пам’яті і примирення? Кого з ким потрібно примирити?

З осені 1942 р. на теренах Полісся, на Волині, пізніше Галичини, утворилася Українська Повстанська Армія (УПА). Її метою були: боротьба проти німецьких окупаційних військ, проти радянських військ, а також проти радянських партизан і підпільників, за створення єдиної і соборної України.

Як перші, тобто радянські збройні сили та їх партизани-підпільники, так і другі – воїни УПА, воювали проти нацистів, але радянське керівництво не могло змиритися з тим, що УПА воювала проти них. От саме цих дві сторони намагається примирити керівництво української держави зараз. На мою думку, це покоління, яке вже майже відійшло (їм за 90), краще залишити при своїх поглядах. Необхідно системно займатися вихованням підростаючого покоління, молоді, щоб вона могла відділяти міфи радянської історіографії від реальних подій.

Жива пам’ять про такі події є застереженням для будь якої країни, наочним аргументом на користь збереження незалежності, громадянського миру, єдності та злагоди в суспільстві.

Символом цього дня є червоний мак. В українській традиції мак має своє місце з давньої міфології до народної творчості, він часто згадується в думках, піснях, особливо козацької доби, в творчості Івана Франка, Михайла Стельмаха, Олеса Гончара.

На Заході поява символу червоного маку у 1915 р. пов’язують із віршами двох людей: канадійського військового лікаря Джона Мак-Крея і представниці Християнської асоціації молодих жінок Мойни Майкл (1918 р.). У 1920 р. Національний Американський легіон прийняв маки як офіційний символ, а у 1921 р. червоні маки стали емблемою Королівського Британського легіону, з 1944 – символ перемоги у Польщі.

Червоний мак як символ пам’яті жертв війни вперше використано в Україні на заходах, приурочених до річниці завершення Другої світової війни в Європі у 2014 р. Автором символу є харківський дизайнер Сергій Мішанін. Графічне зображення з одного боку уособлює квітку маку, з іншого кривавий слід від кулі.

72 роки пройшли з того часу, як відгриміли останні залпи тієї далекої і найжахливішої трагедії, яку пережило людство не тільки у ХХ столітті, але за всю свою історію.

Однак в мирне життя нашої Батьківщини знову увірвалася війна. Імперські амбіції Російського лідера В. Путіна примусили знову наших співвітчизників взятися за зброю. За 3,5 роки війни на сході України ми втратили понад 10.000 вбитих, понад 25.000 поранених і покалічених.

На окупованих територіях знаходиться понад 700 російських танків, 300 ракетних систем залпового вогню, 1.250 артилерійських систем. З початку війни на мінах загинули 42 дитини, 1,5 млн. нараховують внутрішньо-переміщені особи.

18-го березня 2014 р. в Кремлі було поставлено фінальну крапку в анексії Криму. На сьогоднішній день ворогом окуповано 47 тисяч кв. км української землі, що становить 12,8% території нашої держави.

Санкції, які застосовує світова спільнота – це єдиний механізм тримати Путіна за столом переговорів. Боротьба продовжується. Український народ сповнений віри в те, що ми здобудемо перемогу, адже ми відстоюємо свою землю, її кордони, ця війна для України є справедливою визвольною війною від зовнішнього агресора. ■